Ч. 171 (11.462). Львів, субота 3. серпня 1929. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік XLVII.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

## 15-ліття великої війни.

*Львів, 2. серпня 1929.*

Минає 15 літ, як над старою Европою спалахнула страшна воєнна пожежа, як озброєні мільйони рушили до бою. За що?

На цю тему вже богато писалося, а ще більше буде писатися, скоро тільки наступить ліквідація великої війни, а її дослідники матимуть відповідну перспективу. На вибух великої війни склалися ріжні причини: захитання т. зв. европейської рівноваги через надмірний зріст німецької сили, господарчо-торговельна конкуренція між Німеччиною й Англією, реванжові настрої Франції, австро-російський антагонізм, національно-визвольні змагання поневолених народів. Усе те сплелося в таку нерозривну вязанку причин явних і притаєних бажань та змагань, що вибух війни явився як самозрозуміла спроба розвязки нерозвязаного.

Австро-Угорщина, не добившись бажаної сатисфакції від Сербії, в кінцевих днях липня (від 28—29) розпочала частинну мобілізацію, яка в дні 30. липня перемінилася в загальну. Відповідю на це була загальна російська мобілізація в дні 31. липня, на що Німеччина (як союзниця Австрії) відповіла проголошенням „стану небезпеки“, ультимативно вимагаючи від Росії припинення мобілізації. Коли в Петербурзі відкинено німецький ультимат, дня 1. серпня наступило німецьке виповідження війни Росії. Одночасно Берлін звернувся до Франції з пропозицією зберегти невтральність. Французька відмова з одночасною мобілізацією та рухами французьких військ на кордоні примусили Німеччину в дні 3. серпня виповісти війну. В парі з цим Німеччина поставила вимогу Бельгії пропущення німецьких військ через бельгійську територію. Це домагання використала Англія, щоби в дні 5. серпня нотифікувати війну Німеччині. І так блискавично поширювався воєнний терен. Єдина Італія, звязана з Австрією і Німеччиною початково проголосила невтральність, вижидаючи дальшого розвязку подій.

Ось так протягом кількох днів старy Европу обняла полумінь війни, яка з кожним роком поширювалася все більше і дальше, спричинюючи нечувану руїну. Але зпід тієї руїни вже родилося нове життя, нові вартости, видобувалися нові горизонти.

Хто несе відповідальність за війну? Версайський трактат силою накинув відповідальність за війну Німеччині, проти чого пристрасно й завзято вона борониться. А бороначись проти тези про відповідальність за війну, німецьке міністерство закордонних справ опублікувало свої акти за останніх 40 літ. Таксамо зробив радянський уряд, відслонюючи всі таємниці попереджуючі війну царської доби. За СРСР і Німеччиною пішла Англія. Тільки Франція заздро береже своїх політичних архівів. Та кінець кінців і Франція буде примушена відслонити занавісу своїх дипльоматичних таємниць, і аж тоді, коли історик-дослідник матиме під рукою всі джерела, він зможе — хоч в приближенні обєктивно — розвязати цю велику загадку.

Війна 1914 р. збудила великі надії у поневолених народів, а між ними і серед українців. Свідомість того, що війна відбуватиметься на українській землі, викликувала перехрестне почуття радости і смутку. Створена у важких і великих днях „Головна Українська Рада“ в маніфесті до Українського Народу (з 3. серпня 1917 р.) вказувала на вагу хвилі:

„Надходить важна історична хвиля. Важить ся доля держав і народів. Нічого не вдіяли всі зусилля дипльоматії, щоби вдержати в Европі мир. Буря війни суне на Европу і ніщо її не спинить. Суне отся буря передовсім на держави, в склад яких входить український нарід. Український нарід належить до тих народів, на яких війна й її наслідки наляжуть найбільше. В таку хвилю нарід, що хоче жити, мусить мати одну думку й одну волю, і ту свою волю перемінити в діло, яке заважило би в історії держав і народів“.

Наш орган підходив до тої великої війни, як до „війни за Україну“, висовуючи цю тезу в передовиці з 10. серпня 1914:

„І так сталося дійсністю те, про що мріяли ми, чого сподівалися і ждали: в загарбані Московщиною українські землі, в землі старої держави Володимира Великого і Данила, увійшли орли військ цісарських (себ-то австрійських! — Ред.), а під ними рушили рамя в рамя зі своїми товаришами з усіх австрійських народностей — жовніри — українці. Стоять нині українські вояки на зрошеній кровю і потом своїх прадідів старій українській землі. Йдуть вперед до бою за честь-славу своєї армії, за культуру заходу, до бою за те, що найдорожче людині — за волю Рідної Країни. Державна самостійність 30-міліонового народу, притоптаного і висмоктуваного московським наїздником, підіймається нині із сну вікового. Зривається з могили дух Мазепи. Надходить день відплати за Полтаву... За переяславський договір проломаний, за люд наш кріваво покривджений, за гетьманів наших понижених, за скования душі нашої, за Сибір і тюрми, за сльози жінок і дітей українських... За сотки літ знущань-неволі... „За землю руськую, за рани Ігореві“ — як співав безіменний український поет-ґеній ще в сумерку середніх віків...“

Без сумніву, це була теж війна за Україну, за Україну безіменну, розторощену під колесами історії, за великий нарід, століттями хований в домовину. І та війна, і ті страждання, і страхіття війни та революції воскресили той нарід, збудили його до повного життя і з кожним роком, не зважаючи на всі ворожі зусилля, він скидає із себе проклін століть та примощується в сімї великих народів.

Україна була перша, що — збудившись до нового життя — розпочала ліквідацію великої війни. І за те важко поплатилася. Але заховати її в домовину вже не повелось нашим ворогам. Хоч і нині значна частина українського народу находиться в становищі далеко гіршому і важчому, як перед війною; хоч і нині бачимо намагання викреслити нас з реєстру живих, навіть відібрати нам наше національне імя, — то все це є останні намагання, які не можуть спинити природного процесу. Україні мусить бути повернене належне їй місце під сонцем на основі численности нашого народу, природних богацтв країни (що найбільше муляють очі нашим ворогам) і розвитковими тенденціями нашої доби.



# Небезпека торговельної війни

## між Злученими Державами Північної Америки й Европою.

### Протест 38 держав проти підвищення американських мит.

Ще ніколи досі справа зміни митних тариф якоінебудь держави не викликувала такої вели- кої інтернаціональної дискусії, як тепер у випад- ку зі Злученими Державами Північної Америки. Двома причинами пояснюється ця велика увага, яку весь світ звертає на американську митну по- літику. Насамперед Злучені Держави Північної Америки є найбільшим і найбагатшим ринком, якого відгородження від інших ринків наслідком підвищення митних тариф не може лишити в спо- кою експортових інтересентів інших країн. А по- друге, *підвищення* тариф з боку провідної з по- гляду світового господарства держави, означує дуже велике ослаблення руху в напрямі *змен- шення* мит, яке загально уважають тим засобом, який може довести до зменшення теперішньої *господарчої нужди.*

Ці два моменти робили правдоподібними про- тести з боку інших держав вже тоді, коли рік то- му почалися в Злуч. Державах перші праці над ревізією митної тарифи. А всеж загал був здиво- ваний, коли виявилося, що тепер 38 держав за- протестувало проти плянового підвищення аме- риканських митних тариф. Правда, ці протести лише в 25 випадках мають характер справжніх протестів, та й то не завсіди вони мають офіці- яльний характер. Одначе в даному випадку це не має великого значіння. Далеко важнішим є те, що такі держави, як Анґлія, Німеччина, Франція, Бельгія, Італія, Австрія, Еспанія, Швайцарія, скандинавські держави, Голяндія, Канада, Ар- ґентина та майже всі інші південно-американські держави у тій чи іншій формі взяли участь у цій акції, так, що можна сказати, повстав суцільний фронт усіх важніших держав світа проти митної політики Злучених Держав. Тому амери- канські державні мужі в противенстві до своєї попередньої практики у таких випадках будуть цим разом змушені звернути поважну увагу на ці протести і передати відповідним інстанціям на розгляд весь матеріял, який дали інші уряди в справі урегулювання митних питань. Недавно американські ґазети опублікували головний зміст заяв ріжних урядів та господарських кор- порацій у цій справі.

Ці заяви написані в більше або менше енер- гійних формах, одначе в основному всі мало рі- жняться між собою. Майже всі вони складаються насамперед з загальної частини, яка доводить, що плянована митна ревізія мусить дуже некорисно відбитися на світовому господарстві, виказує, що зносини між Злученими Державами та від- повідними країнами будуть дуже обтяжені, так, що пропонована митна політика Злучених Дер- жав не відповідає домаганням світово-господар- ського становища Америки. Австрійська нота дуже слушно зазначає, що теперішня політика Америки в напрямі високих мит розвинулася з відповідних заходів, пороблених в ненормальних часах. А в грецькій ноті читаємо: „Зовсім ясно, що як довго високі мита будуть здержувати чужі товари від американського ринку, так довго, ін- ші країни не будуть в стані купувати американ- ські товари, або будуть змушені позичати від А- мерики гроші, щоби цим способом оплатити свій довіз до Америки“. І далі наведено відповідний цифровий матеріял, який уґрунтовує це твер- дження. Французька нота між іншим доводить, що наслідком підвищення американських мит торговельні зносини набрали ненормального ха- рактеру, що наприклад на кожного француза річно припадає на 6,39 долярів закуплених аме- риканських товарів, тоді як кожний американець купує лише на 1,32 долярів французьких това- рів; тимчасом з огляду на покупну силу обох країн це відношення мусіло би бути відворотним.

Інша річ, що подібні арґументи слабо уґрун- товані, бо наслідком ріжнородности світово-го- сподарських відносин, відносини між двома країнами не потребують конче вирівнюватися, бо треба мати на увазі ріжні інші обставини, які дають цим державам можливість платити за свій довіз зі Злучених Держав. Згадаємо наприклад гроші, які лишають в Европі американські тури- сти, гроші від переселенців, що постійно живуть в Злучених Державх тощо. Особливо президент Гувер висловлює думку, що для деяких европей- ських держав велика пасивність їх торговельних зносин зі Злученими Державами не має значін- ня, бо Злучені Держави закуповують велику ма- су товарів на третіх ринках, і що Европа має мо- жливість вивозу на ці треті ринки, а таким чи- ном одержує можливість посередньої заплати свого довозу з Америки. На його думку вирів- нання американського платничого білянсу пока- зує, що теперішня політика високих мит зі світо- го-господарського погляду є зовсім можливою.

На загал арґументи, подані в протестаційних нотах, покищо не вплинули на господ. політику американців. Одначе дещо з богато фактичного матеріялу, який наведено в цих нотах, заінтере- сувало їх; це видко хочби з цього, що сенатор Борах висловився у тому напрямі, що цей мате- ріял вартий відповідної уваги і справзі познання

в окремих нотах фактичний матеріял дуже цін-
ний. Наприклад нота Швайцарії подає цікавий
матеріял про вивіз до Америки годинників та ко-
ронок (кружев). Вивіз коронок зі Швайцарії до
Зл. Держав від 1913—1921 р. зменшився з 52 на
16 міліонів франків. Коли 1928 року підвищено
мито на 75 проц., вивіз коронок упав на 2 міліо-
ни франків, так що пляноване підвищення мита
на 90 про. правдоподібно зменшить весь вивіз на
400.000 долярів. Найбільший фактичний мате-
ріял містить французька нота, яка спеціяльно
займається виробами текстильного та люксусо-
вого промислу. Німецька нота спеціяльно роз-
глядає справу вивозу виробів текстильних, шкі-
ряних, хемікалій та наукових інструментів. Но-
ти сусідніх зі Злученими Державами держав о-
собливу увагу звертають на вивіз аґрарних про-
дуктів. Деякі країни не обмежилися на самий
протест, але погрожують відповідними оборонни-
ми заходами. Італія та Франція насамперед вка-
зують на те, що в будучности не можна буде за-
ключувати зі Злученими Державами договорів
про т. зв. найбільше сприяння (упривілювання),
бо Америка у своїх торговельних договорах не
годиться на знижку торговельних мит, а сама
завдяки істнуючим договорам про найбільше
сприяння користає з тарифових знижок інших
країн. Еспанія офіціяльно заявила, що в будуч-
ности вона не зможе давати Америці ґарантова-
них досі договором митних знижок, якщо вона
справді переведе пляноване збільшення своїх
мит. Канадійський уряд поручив своїй митній
комісії дослідити конкуренційні відносини на ка-
надійському ринку між промислом Злучених
Держав та Анґлії, щоби таким чином мати мате-
ріял для припоровлення преференційної системи
на користь анґлійського промислу.

Тяжко поки-що сказати, який наслідок матимуть у Злучених Державах усі ці протести. Не виключене, що вони можуть мати зовсім противний наслідок. Останні дебати в американському сенаті, який власне розглядає справу митних тариф, показують, що в сенаті дуже сильна ґрупа стоїть за далеко більше підвищення мит, як те, що його пропонує палата послів. Одначе з другого боку президент Гувер висловився в цьому напрямі, що треба перевести лише зовсім легку ревізію деяких мит, головно на аґрарні продукти. Сенатор Бораг поставив у сенаті відповідний внесок, одначе більшість цей внесок відкинула.

Таким чином поки-що годі сказати, як буде виглядати будуча американська тарифа. Одначе не підлягає сумнівові, що коли в Америці переможе напрям, який змагає до підвищення митних тариф, то ріжні держави відповідять на нього оборонними засобами, так, що в такому випадку Злучені Держави опиняться з ними в стані торговельної війни. Ці торговельні війни без сумніву дуже некорисно вплинуть на весь дальший розвиток світового господарства. Тому треба сподіватися, що згадані протести таки матимуть свій вплив на американський уряд, і що на випадок перемоги сторонників підвищення митних тариф президент Гувер не допустить до перебільшеного підвищення цих тариф і вживе ґарантованого йому американськими законами права вета.

---

# Нація і кооперація.

**(Допись з Волині.)**

**II.**

Справедливість наказує признати, що не тільки п. Й. Волошиновський закидає під адресою української кооперації на Волині її „шовінізм" і „націоналізм". Це закидає ціла польська адміністрація, ціла польська кооперація і, коли хочете, ціле польське громадянство. Ба, появилася на Волині навіть ніби українська ґрупа, що повторює те саме й що обіцює будувати якусь **„новітню кооперацію"**.

Що й казати, фронт широкий і досить „однофарбний"...

Історія кооперації учить нас, що всюди повставала вона з приватної ініціятиви, маючи на оці інтереси **передовсім** того **народу**, в осередок якого кидалося гасло самодіяльности. Чи взяти анґлійців, чи німців, чи данців, чи чехів і т. д. — все одно: кооперація повставала в певних народніх формах, мала на оці добробут **свойого** народу, дбала за переродження, зміцнення й розвинення **своєї** нації. В цьому змислі вона завжди була, є і буде **національною.**

Зрозуміла річ, чому. Кооперація повстає на ґрунті **добровільного** обєднання людей для осягнення тої чи іншої господарської мети. Оця „добровільність", оцей акт вільновиявленої, незмушеної волі, вимагає дуже важливої перебудови: **свідомости.** Отож кооперація дбає не лише про певний господарчий ефект, а намагається його осягнути шляхом перевиховання людини, перетворення старої людини на нову, зміни всіх способів її думання...

І, коли п. Й. Волошиновський не вірить в можливість істнування споживчої кооперації на Волині, коли воліє приватний склеп від кооперативного „склепика" — він основно забуває, що склеп є підприємством **одної** людини, а кооператива — **багатьох** людей. Приватного підприємця не треба ані вчити ведення інтересу, ані спроваджувати цей інтерес на громадський ґрунт. Натомість, ведення кооперативного „склепика" треба вчити людей, що біля нього обєднуються, а самий цей „склепик" треба спирати на виразно громадський ґрунт, хочби тому, щоби „склепик" став тим, чим повинен бути — **кооперативою.**

Знов приходимо до питання про кооперативне виховання маси. **Чи в великому** розмірі (кооперація) чи **в малому** (кооператива) — маси повинні бути усвідомлені — думати й жити **по громадському.**

І нехай мені відповість п. Й. Волошиновський, в який спосіб виховати велику масу **дорослих людей?**

Що-ж, ми, українські кооператори, повинні звертатися до них по польському чи по московському? А коли ми звертаємося до них по українському (реферати, лекції на курсах, статті на господарські теми, підручники то-що) — чому це є „націоналізм" і „шовінізм"?

Пан Й. Волошиновський є прихильником мішаної кооперації. І німецькі юнкери теж були прихильниками мішаної кооперації. Але поляки, натомість, стояли душею і тілом за **національну кооперацію.** Вони будували **польську** кооперацію і тільки ця національна польська кооперація урятувала польський нарід від германізації.

„Кредитові польські кооперативи — **читаємо** ми в справозданні „Зедночення Зв'йонзкуф Спулдзельні Рольнічих на П. В. К." в Познані — **не** дивлячись на ворожу політику пруського уряду, набрали надзвичайно швидке темпо розвитку, ведучи перед **морально** й **матеріяльно** в громадському польському житті".

Таксамо і парцеляційні **спілки** „виконали важливу ролю в обороні **польської** земельної власности **перед німецькими затіями** й були твердим горіхом для пруського уряду".

Що-правда, і на Познанщині і на Поморю поляки творили **більшість. Але рівно-ж правдою** є, що українці на Волині творять теж більшість, бо, як пише сам п. Волошиновський в своїй книзі, кількість українського **населення** виносить 70,1 проц.

Чи й поляки управляли в Німеччині „націоналізм" і „господарчий сепаратизм"? **Так,** — твердили пруські юнкери. **Але ми вважаємо,** що поляки робили добре, і коли на Волині йдемо їхніми слідами, працюючи на терені української **національної** кооперації, робимо теж добре. Натомість, недобре роблять п. Волошиновський і йому подібні, коли у відношенні до нас заступають позицію пруських гакатистів.

Зраджують вони **закоротку память!**

А в той-же час є тут величезна ріжниця. Польська кооперація на Познанщині й Поморі провадила політичну боротьбу з німецьким урядом, а на Волині — урядові чинники провадять боротьбу з українською кооперацією, яка є аполітична, а як аполітична стоїть на боці тієї безлічі експериментів, які на Волині робляться. Але й ця її, так мовити, стороння позиція уважається „шовінізмом" і „сепаратизмом", якого не було би хіба лише тоді, колиб вона у тих експериментах активну брала участь.

Але, направду, якби виглядала кооперація, колиб брала чинний уділ в усіх тих експериментах?! Певно, що п. Волошиновський тоді уважав би для неї навіть слово „склепик" за велику честь...

Здорова нація має свою **національну** кооперацію. Найлекше відбувається гуртування **в рідному** оточенню, найлекше розуміє маса ту ідею, що промовляє до неї **в рідній мові,** найлекше повстає свідомість і дисципліна і жертвенність, коли присвічує народові мрія про розбудований **рідний** край. І тому, коли діло йде лише про те, щоби дати українському селянинові тільки гріш або сільсько-господарське знаряддя, або споживчий продукт — тоді справді може повстати мішана кооператива й тоді приклонникам таких кооператив залишається одно — пропаґувати мішаний тип кооперативи. Але при чому тут кооперація? Або кооперативна ідея? Або громадянство?

Я піду слідом за п. Волошиновським і скажу, що як приватний склеп потрафить обслужити споживача, так комунальний урядовець обслужить кожного селянина, який потрібує гроша чи машину чи насіння. Одним відділом по сеймиках більше — й можна махнути рукою на кооперацію. Це буде, зрештою, зовсім не новий винахід.

---

С. ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ. 4)

# Прикре непорозуміння.

**(Оповідання.)**

(Продовження.)

— Ви розумієте, — переконував він батьків, приводили своїх дітей записувати до школи і які зовсім нічого не підозрівали, що на їхніх чад чекає стоголова гидра українізації, — ви розумієте, що це регрес, повернення до старого, до духовного убожества, забобонів. Чого можна навчится й куди можна піти з такою мовою, якою сороминься говорити кожна людина, що вважає себе за члена культурного суспільства? — І хлібороби слухали вчителя, сумно похитуючи головами і повторювали: „Звісно... Звісно... Таке діло..."

Я сам із українців — намагався цим довести свою безсторонність до справи українізації Гепало, — але я буду принципово стояти проти того, що шкодить громадській справі, хоч би воно й як зачепляло струни мого національного „я".

І тут Михайло Петрович згадував, з якою потугою йому раз-у-раз доводилося заповняти спілчанські анкети, ставлячи в рубриці „національність" — „руский из украинцев". Він з огидою кляв себе і свою долю, що народила його з утроби матері українки, з молоком якої він увіссав репано-мужицьку мову своїх батьків. Скільки то зусиль треба було покласти, щоби позбутися тої мови. Він проклинав тих, що дали йому прізвище, ні. не прізвище, а Каїнову „клічку" — Гепало, через яку він не знаходить спокою й тепер, коли окультурив, ні ошляхетнив її, додавши на кінці букву „в". Михайло Петрович мріяв про ті часи, коли не буде ніяких націй, не буде ніяких там українських мов, а буде одна общепонятна, культурна, богата, красовита мова. Й його нащадки не зазнаватимуть первородного українського гріха, який доводиться спокутувати йому ціле своє життя.

Не бувши певен, що прості хлібороби як слід зрозуміють його виклад про українську мову, як некультурну й нерозвинену, Михайло Петрович пробував також довести їм педагогічну недоцільність вживання цієї мови в школі. І тут він був звичайно правий більше, ніж у чому іншому. **„Галицька мова"!** Цей термін, цілком слушно прищепившись серед станичного суспільства, ототожнюваний із поняттям: українська мова, був тим страшним опудалом, лякатися якого мали рацію принціпові кубанські патріоти. Подумайте, галицька мова в кубанській школі! Михайло Петрович вважав за обовязок педаґоґа довести до відома батьків і про небезпеку застосування в школі галицької мови, яку завзяті українізатори намагаються піднести під менше небезпечною вивіскою — української. Минали дні, а неспокій у Гепаловій душі не зменшувався. Була якась непевність у тому, що його однодумці зуміють довести недоцільність українізації школи з таким самим успіхом, як це міг зробити він сам. Станичани-селюки поганенько розбиралися і в культурних справах і ще менше в педаґоґічних мудрощах. Найпевнішим спільником у вчителя був квасний крамар Оліян Перерва, що мав не лише спритні руки,

які могли на бажання клієнта перетворити не-
винну рідину, що звалася квасом, на 40-проц.—
хлібне вино, а й так само спритний розум. Про-
те кесареве кесареві, а богове — богові. Пере-
ва, можна сказати, належав до табору ворожо-
го тій клясі, що її інтересам повинен служити
Гепало. Отже всякі ідеї, бодай найдемократич-
ніші, виголошені устами цієї людини, могли на-
бути зовсім іншого освітлення. І це, відома річ,
знічувало вчителя. Треба було найти таку лю-
дину, що її клясова належність не викликала б
ніяких підозрінь відносно нельояльности до ра-
дянської влади і якаб отверто й красномовно
моглаб райінспекторові довести на очах цілої
авдиторії хибність переводу школи на україн-
ську мову.

Не виступатиж бо справді самому Михайлові Петровичу, якого завжди могли запідозрити в особистих інтересах.

Така людина знайшлася. Це був хлібороб, козак незаможник, на прізвище Тимошенко.

Напередодні зборів Михайло Петрович сидів під хатою, обдумуючи становище, що утворилося.

— Михайлові Петровичеві доброго здоровля! — вчув він твердий басистий голос із вулиці.

Підвів голову:

— Тимошенко? Здраствуйте!

Зрадів, як рідному батькові.

— Це-ж ви хату собі купили?

— Ага...

— Діло добре... А я все збираюся хлопця записать, та времня не маю за роботою.

(Продовження буде.)

бо ми памятаємо вже подібне „розвязування“ проблеми.

Але, як відомо, ця розвязка нічого не розвязала і таки ідея коперації взяла гору. І таки заложені були основи не тільки московської, але й польської й української кооперації.

Чи потрібно наводити факти п. Волошиновському, коли він їх і сам гаразд знає, може навіть ліпше, ніж хто інший?

Та й нещодавно, **коли посольський мандат не змінив ще світогляду п. Волошиновського,** він в „Пшегльонд-і Волиньскі-м“ з признанням ставився й до праці української кооперації і до її вождів, до тих самих, яким сьогодня закидає, що вони знаходяться під якимсь „політичним впливом Львова“, політичним, шовіністичним і сепаратистичним.

Від років ідемо тою самою дорогою. Не скриваємо, що хочемо виховати українські маси **національно,** що уважаємо форму **національної** кооперації для цього найвідповіднішою, що хочемо, щоб український нарід на Волині став здоровим і сильним не тільки в змислі господарчому, але й **моральному.** Не скриваємо, що безідейність, картьожництво, пиянство й хуліганство на селі нам не імпонує, як не імпонує фаворизоване становище того паскудного елементу, який пригнічує чесну більшість наших селян. Не скриваємо рівнож, що намагаємося задушити ці дикі прояви руками усвідомленого українського елементу, що хочемо виховати тип нової людини на селі зі світоглядом европейським — вільним в **думанні** й творчим в **чині.**

Але цю нашу спокійну й позитивну працю не розміняємо на ефемериди, на хвилеві успіхи, на болотняні вогні... Не можемо йти сьогодня за тим, що завтра, може, сам п. Волошиновський буде уважати за недоцільне. І завсіди будемо боротися з тою брехнею, що шкодить праці української кооперації, а навіть загрожує її іствуванню.

**Олександер Ковалевський.**

# Новий курс англійської політики в Египті.

Англійсько-египетські переговори дуже посунулися наперед; в Льондоні гадають, що протягом найближчих 14 днів уже буде готовий проєкт договору про союз. Цей проєкт має стати в Єгипті предметом виборчої кампанії. Його має приняти єгипетський парлямент, вибраний на основі нового виборчого права. Новий договір гарантує Єгиптові повну внутрішню та економічну незалежність. Англійські ґарнізони мають бути лише для охорони Суезького каналу й їх вивезуть з Каіра та Олександрії. Англія запропонує приняти Єгипет до Ліґи Націй.

# Голод в Китаї.

Інтернаціональний комітет допомоги жертвам голоду в Китаю повідомляє, що хоч від весни становище покращало, одначе ще досі голодує 35 міліонів чоловік. В північно-західній частині Китаю вже чотири роки не було дощу. Вся область, яка давніше продукувала пшеницю, виглядає, як пустиня. В одному місті з 30.000 населення лишилося тільки 3.000. Люди їдять трупи.

# Анґлія і Америка.

**Анґльо-американське фльотове порозуміння.**

Переговори анґлійського міністра Мекдональда та морського міністра з представниками Америки, генералом Дозом та послом Джібсоном у справі анґльо-американських морських роззброєнь, дуже поступили наперед. В добре поінформованих анґлійських політичних колах уважають нібито за можливе, що вже протягом тижня будуть остаточно вироблені засади анґлійсько-американського вступного договору про морське роззброєння, так, що анґлійський уряд зможе переслати цей договір на розгляд трьом іншим державам, які теж заінтересовані в справі роззброєнь, а саме Франції, Італії та Японії; цей договір мав би бути взірцем для загального договору. Мекдональд має надію, що ще перед його подорожею до Вашінґтону на початку жовтня, він уже буде мати відповіди з Парижа, Риму та Токіо, так, що він на підставі цих відповідей зможе разом з президентом Гувером виробити схему загального договору про морське роззброєння і додати його до запрошення на конференцію в справі морських роззброєнь.

Представники анґлійського та американського уряду погодилися між собою, що з огляду на добру волю обох народів ніколи не вести між собою війни, обидві країни мають більше дреднотів, міноносок та підводних човнів, ніж цього вимагає оборона та поліційна морська служба. Тому анґлійсько-американська умова передбачує велике зменшення числа цих кораблів. Натомісць у справі кружляків повстали, як і давніше, трудности. Американські представники доводили, що Анґлія має за багато кружляків, і що для встановлення рівноваги треба певне число цих кружляків затопити. Натомісць анґлійський морський міністр доводив, що велике число анґлійських кружляків робить у розлеглій анґлійській імперії поліційну службу і не входить в рахубу на випадок війни. Нарешті обидві сторони погодилися, що число анґлійських кружляків лишиться незміненим, а Америка матиме право збудувати кілька нових кружляків.

# Перебіг червоного свята в Европі.

З *Варшави* повідомляють, що вчорашній день минув цілком спокійно. Поліція не допустила до ніяких демострацій зі сторони робітників. Вправді частина робітників зібралася пополудні при вул. Цепльній і намагалася розвинути демонстраційний похід, але поліція розігнала демонстрантів. Загально всі фабрики працювали.

З *Парижа* надійшли вісти, що страйк робітників відбувся цілком спокійно. Вправді комуністи намагалися викликати сутичку з поліцією, але поліція арештувала 40 комуністів, а інших розігнала. В одній готелі викрила поліція 21 петард і 19 пачок вибухового матеріялу.

У *Відні* теж панує спокій. В дільниці міста Медлінґ інваліди уладили демонстраційний похід, до якого причіпилися комуністи, але поліція демонстрантів розігнала. Комуністи намагалися наклонити робітників до перервання праці по фабриках, але даремно.

В *Сараєві* зате прийшло до кривавих сутичок між демонстрантами і жандермерією. В 2-гій год. пополудні почався страйк робітників залізничих варстатів, які знищили два будинки. Жандермерія мусіла інтервеніювати і при тім прийшло до боротьби між нею і робітниками, в часі якої богато осіб убито. Комуністи застрілили свойого товариша, який їх зрадив.

В *Кишеневі* намагалися комуністи уладити демонстраційний похід, але поліція і військо розігнали демонстрантів при чому одного робітника ранено.

# Англійсько-більшовицькі переговори перервано.

Амб. Довгалевський вернув 1. серпня до Парижа і не хоче уділити ніяких інформацій, чи вже отримав відповідь з Москви. Зате Тасс. повідомляє з Москви, що анґлійсько-більшовицькі переговори перервано нібито тому, що міністр закордонних справ Гендерсон відмовився навязати негайно дипльоматичні зносини перед урегулюванням спірних питань.

# Конференція в Газі розпічнеться 6-го серпня.

З Гаґи повідомляють, що політична конференція розпочинається вже 6. серпня. Анґлія, Франція, Італія і Бельґія запросили уряд Злучених Держав, аби він вислав на конференцію обсерватора. Предсідником конференції буде або премієр Бельґії Жаспер або Бріянд. На чолі французької делеґації стоїть Бріянд. На чолі італійської делеґації стоїть державний підсекретар Ґранді.

# Панахида по бл. п. Евгенові Чикаленкові.

*Львів, 2. серпня 1929.*

У великій салі Т-ва „Українська Бесіда“ заходом комітету для вшанування памяти Е. Чикаленка відправлено вчора співану Панахиду по бл. п. Е. Чикаленкові. Панахида мала бути відправлена в православній церкві, однак через відмову теперішнього пароха тої церкви Сапіги (якого разить українська відправа) панахида мусіла відбутися при провізоричному вівтарі у приватній установі. Митрополит Денис, до якого в цій справі комітет звертався, як звичайно вмив руки, віддаючи рішення свойому однодумцеві, чорносотенцеві Сапізі. Панахиду відправив о. протоєрей Пащевський з Володимира, який при кінці виголосив коротку проповідь на тему „любіть Україну, бо время люте“, закликаючи до єднання без огляду на кордони по прикладу Покійника. Співав прегарно мішаний хор під управою радника Купчинського. У панахиді, не зважаючи на вакаційний час, взяло участь понад 300 осіб. Між присутніми бачили ми ряд визначних громадян, представників центральних установ та преси („Діло“, „Нов. Час“, „Гром. Голос“, „Нар. Справа“), а між ними: сен. Мих. Галущинського, акад. М. Возняка, акад. К. Студинського, д-ра Т. Бурачинського, проф. д-ра І. Раковського і богато інших. Почесну сторожу тримали пластуни.

ІВАН БИЛИНА.

# Замки на Бубнищі та Уричі.

Я вже від кількох літ чув, як у нас говорилося про замки й печери на Бубнищі та в Уричі і про те, що варто їх оглянути. Я собі думав, що може наші специялісти історики й туристи знають, що це за замки такі й печери, і можливо навіть, що істнують якісь книжки чи монографії, що їх описують, але більшої ваги я до цього не привязував, бо, признаюсь отверто, про ці замки нічого ближче не знав, так, як думаю, і наш весь загал про них нічого ближче не знає. Мені навіть дивно було, щоб це за замки такі були глибоко в горах і на що їх кому було треба. Мені радше видавалося, що це будуть якісь природні печери, з котрих людська фантазія поробила замки, щоби тим лекше заманити наш тяжкий до туристики загал у наші любі гори. З другогож боку думав я, що, хочби це були навіть справжні замки чи їх останки, то вони будуть похожі на ті з Галича, Теребовлі чи Бережан, які лише смуток навівають на душу.

Тому я довгі роки не давав себе намовити до того, щоби поїхати оглянути ті „замки“, аж в оці ферії таки вибрався туди, на що немало вплинув факт, що з нами (нас було чотирьох, усі з Тернополя) йшов і був за провідника один наш професор родом зі Синевідська, котрий ці сторони добре знав і міг нас добре поінформувати.

І я не жалую, що дав себе переконати йти туди. Я побачив дійсно незвичайні речі. Бо це не якісь природні печери, як я собі уявляв, ані замки в роді галицьких, теребовельських і т. д., але справжні старинні, галицькі, княжі замки, чи їх останки, і то оригінальні, українські, а не зіпсуті якоюсь чужою традицією, тільки, що дуже вже затерті старовиною й забуті, як взагалі ціла наша галицька державна традиція.

Головне, що ті замки відріжняє від новіших замків, які ми оглядаємо, й ними захоплюємося, це те, що вони не були муровані, а тільки деревляні, як взагалі деревляні були майже всі найдавніші українські княжі замки. Отже вони були лише добудовані до таких скель, чи радше збудовані на таких скелях, котрі вже своєю природною будовою творили не тільки укріплення, але й, оскільки можливо, навіть мешкальні кімнати. З тих боків, де не було природних укріплень, домуровано мури й саме рештки з тих мурів остали до нині. З дерева, очевидно, не осталось нічого, а тільки залишилися врізи в скелях, фуґи, в котрі вкладалося дерево, й оце по тих фуґах можна зміркувати, як виглядали самі замки.

Іншою особливістю обох замків є печері, чи-то видовбані в скелях кімнати, які, очевидно, доховалися, та які були доповненням природних укріплень і мешкальних, з дерева добудованих кімнат.

В замку на Бубнищі є таких печер три, всі в партері, рядом одна поруч другої в одній стіні, котра була звернена до подвіря. Подвіря, котре виходить на неукріплену природню сторону, огороджене на 2 і пів м грубим муром. Мур, який заховався, високий на яких два метри і засипаний землею, так, що виглядає на вал, а тільки в одному місці від середини на довжині яких трьох метрів, він відкритий. Мур збудований з невеликих камінних плиток споєних тинком, який майже такcамо твердий, що камінь.

В замку в Уричі є дві печери, одна, так, сказати, на першому, а друга на третьому поверсі.

В замку на Бубнищі находиться ще зверху видовбана в самій середині масиву, широка більше як на метр квадратова цистерна, яка могла теж бути вязницею. Тут на верху дохований ще склеплений з таких самих плиток і тинку, як мур, в чоловіка зависокий і зашироткий коридор, котрий творив поміст через розпалину в скелі. І який побудований скісно, наче шия в льоху.

Цікавішим під оглядом конструкції, місця, на якому був збудований, і того, що по ньому остало, є замок в Уричі. Він був побудований, як це видно по фуґах, між і на двох високо вгору вистрілюючих природних стінах, до себе рівнобіжних віддалених від себе на яких пятнацять метрів. Як вказують фуґи, замок мусів бути найменше чотироповерховий. Інжинір, думаю, котрий рівночасно був би істориком, міг би зовсім докладно, саме слідкуючи за тими фуґами, зреконструувати той замок. Далі, що ще робить той замок цікавим, це те, що мур, який був доповненням його природних укріплень, і який лучить обі стіни від неохороненої сторони, дохований майже в цілости. Він є відкритий і високий на яких пять метрів, і збудований з такого самого матеріялу, що й мур у замку на Бубнищі. Є в ньому тільки при землі дві діри, які виглядають, наче дві брамі, з котрих мабуть одна була такою брамою, а друга повстала від знищення.

(Докінчення буде.)

## На економічні теми.

# Збіжева чи годівельна господарка?

**Непоплатність збіжевої продукції, старі методи господарки й кепська конюнктура. — Причини, які стримують зміну господарки. — Один яскравий приклад безвигідного положення. — Дороги й будинки. — Зберігання збіжа до переднівку. — Неясні гороскопи.**

В останніх кількох роках наші економічні установи, а в першу чергу „Сільський Господар" пропагують перехід селянських господарств з господарки збіжевої на господарку годівельну. Богато причин промовляє за такою зміною, та найважніші з них: цілковита непоплатність збіжевої продукції нашими карловатими господарствами, старі і примітивні способи господарки та некорисна конюнктура цін збіжа. Візьмім напр. 12 моргового господаря з його дотеперішнім способом господарювання. Його господарство мусить бути самовистарчальне і засів так уложений, щоби збір з поля вистарчив на прокормлення родини, 2-х коней (в міру спроможности й інших тварин) а також на продаж зерна на найконечніші потреби.

Такий господар звичайно сіє: 3 морґи жита, 1 морґ пшениці, 2 і пів морґа ячменю, 2 і пів морґа вівса, 1 морґ бараболь, 1 морґ гречки, пів морґа конюшини, пів морґа городовини і 1 морґ сіножатей.

Сіно, конюшину й овес відять коні, бараболя для себе і безрїг. Жита, пшениці, ячменю і гречки можна вібрати доброго року найвище 45 кірців. З того знову треба залишити 10 кірців на насіння, яких 15 кірців можна продати на оплату податків, асекурації, поправу будинків та господарського інвентаря, лікаря і т. д. Підкреслюю, що така надвишка трапляється раз на кілька років, бо дуже часто не стає її на самий прожиток.

Всетаки в нинішньому часі 70 проц. сільських господарств покриває свої головні видатки з продажі збіжа, а що найменше 50 проц. дуже болюче потерпіло на катастрофальній знижці збіжевих цін.

Гасло зміни сільського господарства на господарство годівельне, нуртує в селянських масах і мостить собі дорогу, а проте нинішній стан ще потрівати може досить довго.

Причин богато, залежних від самого селянства і від нього не залежних. Найголовнішими причинами, це низька господарська культура, повний брак кредиту, страшні умови відбудови, жахливий стан комунікації і т. д.

Питаю дуже свідомого нашого селянина, власника 20 морґів орного поля і 5 морґів молодого ліса в одному комплексі, чому в нього 2 коні і тільки одна корова, коли він може чейже удержати щонайменше 5 коров і більше? „Я свідомий, ще моя господарка дуже кепська, — відповідає селянин. — Але що робити? Кілька років по черзі недорід. Тягарі з року на рік більшають і то в дуже скорому темпі. Минулого року переорав озимину, а податки і ріжні інші тягарі заплатити треба було. Безроги через 2 роки навіть заходу біля них не виплачували а нині, коли би вони вже виплатилися, то не маю їх, бо витратив. Шукав за позичкою і ніде не дістав а продавати морґ землі в цілости, шкода мені було.

Мав дві корови і мусів одну продати, не було ради. І так всього не заспокоїв."

Всеж таки я не дався так скоро збити з панталику і кажу йому:

„Таке гарне пасовисько в молодому лісі під хатою, можна посвятити два морґи поля і запровадити молочну господарку".

„І щож з тим молоком та з тим мясом зроблю, — відповідає селянин. — До найближчої залізничої стації 32 клм. а до міста 44 клм. Тільки в половині зими або в половині літа можна відси видістатися. Кілька місяців в року нема права цими дорогами їхати..."

В повищому випадку тільки два чинники стоять на перешкоді до згаданої господарської переміни, а то: кредит і комунікація, однак в 80 проц. є їх і більше.

Одна третя українських земель під Польщею знищена війною і досі не відбудована. Те, що до цієї пори відбудовано — не можна відбудовою назвати. Бо хата — не хатою, будинок — не будинком. Це щось в роді будинку, в якому поміщається родина, худоба, господарчі знаряди і т. п. Минулої зими в богатьох випадках корова стояла разом з мешканцями в одному переділі хати, а таки в богатьох випадках повідморожували корови ноги. Землі мало і та роздріблена. Пасовиська нема, а як є то це громадський вигін, на пасовисько не пригожий. Всякі тягарі оплачувати треба. Нема школи, нема вчителя: є хіба двірський економ. В такому селі рідко хто читає часопис, бо рідко хто вмів читати.

Не богато краще представляється справа в селах не знищених війною. Галицькі селянські будинки ніколи не гішили ані своїм простором, ані своєю тревалістю. Під цим оглядом систематична реформа вже перед війною зявлялася конечною.

Селянство відкладало справу з будинками і викупляло двірські або жидівські ґрунта, забрані попередньо за горівку. Захопила війна і такий стан залишився до нині. Нині будуватися при такому зрості цін на будівельний матеріял дуже тяжко. А тимчасом добрі господарські будинки мають першорядне значіння для годівельного господарства.

Не останню ролю відіграють в житті господаря добрі дороги, котрі ніколи не були в такому катастрофальному стані, як нині. І дивно. Від кількох літ оплачується такі великі дорогові податки, що вони вже зрівнялися з державними податками, а зате дороги з року на рік гірші. В моїй громаді, де господарить до нині наказний комісар, не направлено цього року ані одного метра дороги. А громада числить разом з двірським обшаром около 10.000 морґів поля, а дороги в такому катастрофальному стані, що їдучи по снопи, треба брати зі собою лопату, щоби нераз самому промощувати собі й направляти дорогу. Таких доріг не можна вживати до комунікації фірами, а не то автами для швидкого перевезення молочних продуктів. І тут ріжниця між сходом і заходом, ріжниця між східними і західними землями, адміністрованими Польщею.

Не можна сказати, щоби українське селянство було таке відстале від поступу і не старалося в міру своїх спроможностей за поправу свого положення. Напр. перед двома роками воно кинулося масово до годівлі безгір, але тут стрінуло його розчарування, бо саме оба ці роки годівля безріг ніяк не поплачувалася. Коли-ж нині конюнктура добра, то нема вже годівельного матеріялу і нема защо його придбати.

Коли нині на шпальтах польських економічних часописів ведеться дискусія на тему, чи малоземельний селянин є у знижці цін збіжа заінтересований та чи взагалі він збіжа продає, мусимо сказати, на жаль, що „так", хоча діється це зі стратою його цілорічної праці.

Український селянин позбавлений кредитів, позбавлений помочі при відбудові, не маючи відповідних доріг, не маючи помочі в будові спільних будинків для кооператив, молочарень, читалень і т. д., мусить силою обставин лишатися позаду в свойому розвою.

Майже нема такого селянина, щоби не мав в проекті направи чи будови будинку, направи статку і т. п., і на цю ціль він тримає на переднівок збіжа. Коли би збіжа в осені продав, то грошей, супроти навали потреб, і так не вдержав би. Отже він намагає через зиму бараболею, паляничками та ріжними домішками до хліба, а збіжа держить на призначену ціль, тим паче, що попередніми роками воно було на переднівку дорожче.

І тому така велика скількість селян викинула на марне богато кірців бараболь, тому така велика скількість селян зліквідувала свої проекти будови хат та господарських будинків і обмежилася до купна 2-ох пар чобіт за 10 кірців збіжа (добрий збір з 2 морґів поля).

Тому в літньому часі, коли на селі повинна бути робота навіть для безземельного, панує нині повний застій.

Селянин, який не посідає старого збіжа, бере вже на нове по 15 зол. за 100 кґ. Покищо не відомо, який буде намолот, однак кіп на морґові мало.

**Сен. Микола Кузьмин.**

Озірна, 31. липня 1929.

# Пів міліона без праці.

**Великий льокавт в англійському текстильному промислі.**

В Англії союз підприємців, власників пряділень та ткалень спинив працю на 1800 пряділень та ткалень і таким чином лишилося без роботи понад 512.000 робітників. Від часу страйку шахтярів це найбільший і найтяжчий конфлікт у справі заробітної плати, який переживає Англія. Синдик союзу підприємців заявив, що спинено 95 проц. продукції союзу. Одначе світово відома фірма Бродгерста Лі в Менчестері не позбавила праці своїх 5.000 робітників і вийшла з союзу підприємців, бо дирекція заступає погляд, що скорочення заробітньої плати не дасть великої допомоги англійській текстильній індустрії і що велика скількість підприємців ухвалила скоротити заробітню плату тільки тому, що не хоче переводити потрібної раціоналізації та фінансової санації.

Управа союзу підприємців заявила, що підприємці готові розпочати переговори з робітниками, коли в цих переговорах візьмуть участь усі професійні союзи. Союз підприємців заступає погляд, що завданням уряду є вплинути на робітників, одначе їх надії не сповнилися, бо пані Бонтфілд, яка є в кабінеті Мекдональда міністром праці, заявила, що уряд не має ніякої причини до нової інтервенції після того, як його попередні спроби не дали ніяких наслідків і що тому підприємці мусять самі порозумітися з робітниками.



## З наших літнищ.

# Гребенів.

До-недавна „модний Гребенів" — цього року, принаймениe досі, майже порожний. Склалось на це більше причин — одні загального характеру, інші льокального. Пізна весна, непогода, недостача гроша, а подекуди може й... зоманська вистава є причиною, що всі літнища менше або більше порожні. А Гребенів має ще й льокальні причини, які підкопали цьогорічну фреквенцію літників. Перш за все Гребенова цього року майже ніхто не реклямував. За минулі роки державець Зелемянки д-р Матковський — треба признати — „робив рух", реклямував Гребенів і в кінах і у пресі й окремими летючками афішами. Завдяки цій реклямі у Гребенові було 2—3.000 літників що-року. Потім Зелемянку обняли брати Шматери, які думали, що літники й доходи впадуть з неба — без реклями і праці. Та завелися грубо. Гребенів та Зелемянка були „модні", а добра наживали всі гребенівці, бо літники задля недостачі місця нераз відїздили назад. А цього літа мешкання порожні, пенсіонати порожні — і Гребенів наче зажурився. Ходять люди похнюпивши носи і питають одні одних: „Що це за причина?" І знайдеться такий, що і причину віднайде. Одні говорять, що ніби хтось веде специяльну аґітацію проти Гребенова, а навіть, що українські лікарі ведуть протигребенівську пропаґанду, є й такі, що навіть читали в пресі, буцім-то в Гребенові є якісь їдовиті жаби, заразливі недуги і т. п.

Наслідком таких слухів гребенівські селяни поспішно винаймають свої помешкання за що-небудь (на половину дешевше, ніж минулого року). Мені здається, що такі версії ширять з розмислом жиди, щоби за півдармо взяти у мужиків мешкання, бо приватні мешкання заповнюються, але в 99 проц. жидами!

З наших людей тут нема майже нікого. А міжтим український Гребенів задився на приятя своїх людей, поспішно будував церкву, яка вже викінчена і в день св. Івана відбулася в новій церкві перша Служба Божа. Церква виглядає імпонуюче. Будована з дерева по пляну інж. Левинського, а заходами о. Смачили, красується срібними копулами на тлі темних лісів і манить око прохожих та є правдивою окрасою села.

Нових будівель ніхто не веде, зате викінчується старі. Біля віллі почтовців побудував нову віллю п. Біликовський. П-і Стернюкова добудувала ошклену веранду з терасою, а Маслосоюз отворив другий склеп напроти залізничої стації. Докінчена вже імпозантна будова інж. Кзанєвича („Зелемінь"), яку мають набути службовики „Народньої Торговлі"; біля неї красується вілля „Русалка" (теж цього року докінчена), а між ними покривається дахівкою вілля п. Міхновського. Вілля інж. Турина теж докінчена і Гребенів приймає в загальному вигляд дуже симпатичного кутка в наших Карпатах.

Але ще багато недостач має наш Гребенів. І якщо залежить нам на розквіті цього літнища, яке має всі дані до того, то перш за все громада повинна взяти в свої руки — в імя власного добра — широке розреклямування Гребенова в пресі. На цей сезон вже за пізно, але треба про це подумати на найближчий сезон, і то вже в перших місяцях 1930 р. Відтак громада повинна подбати про керниці для населення, бо досі 50 проц. цього населення уживає води з потока як до варення, так і до пиття, а це хіба не дуже апетитно пити цю воду, де перед хвилиною якась баба прала брудні шмати, мила горшки або загноєні ноги. З уваги на те, що є новий закон, який наказує, що громадські уряди мають дбати про достарчення населенню води, скільське старосство повинно приказати громаді, аби вона негайно приступила до влаштування керниць в тих районах, де населення уживає води з потока.

Далі Гребенів повинен подбати про кращі дороги, про освітлення в ночі, а передовсім доцільне запровіянтування літнища.

Не можна вправді сказати, аби в Гребенові не було що їсти, є всього доволі, але торговці не знають, які ціни брати за товар і все тут на 100 проц. дорожче, ніж у Львові. Коли зважити, що вже в недалекім Сколім ціни є такі самі, як у Львові, то Гребенів сам собі шкодить, коли не упорядкує цінника предметів щоденної потреби. Такий визиск літників, який розпаношився у Гребенові, не має місця мабуть в ніякій іншій місцевості. Для прикладу наведу деякі ціни: 1 літра суниць у Гребенові 2 зол. (у Львові 1 зол.); 1 кг. бульби в Гребенові 35—40 сотиків, у Львові 20 сот.; 1 літра черниць у Львові 40—50 сотиків, у Гребенові 1 зол. до 1.20 зол. Гребенівський „фякер" їде до Сколього за 12—15 зол., в скільський візник поїде до Гребенова за 6 зол. За опалове дерево треба в Гребенові заплатити дорожче, ніж у Львові. Взагалі гребенівці тримаються засади: „Як приїде пан на свіже повітря, то треба його добре злупити". Привіз фіри каменя знад ріки до будови (500 кроків) коштує 7 зол. Доставка цегли з місцевої стації на будову (3.000 штук) коштувала в Гребенові 100 зол. (а транспорт тої-ж цегли зі Львова до Гребенова 50 золотих!). Скільське староство висилає часто ріжні комісії до Гребенова і карає громадян грошевими карами за те, як найде на порвірю кусок паперу або недопалки сірника, але досі ніодна комісія не упорядкувала в Гребенові цін на споживчі артикули, або цін за підводи й денні роботи.

Не дописує в цьому році й погода. Від початку липня день-в-день дощі, зимно, а 7. липня був такий буревій з градом, що град величини курячих яєць знищив усі і так мізерні плоди й сади та витовк шиби в багатьох домах. Знов-же в день св. Петра була тут така злива, що Опір виступив з берегів, гірські потоки ревіли громами, а один з них наніс на залізничий тор цілу гору каміння, так, що ранній потяг мусів перед запором стояти 2 і пів години, доки робітники не усунули перешкоду. Але є надія, що ще цього літа засяє сонце і Гребенів оживиться. **Г.**

# НОВИНКИ

**— Редакційні вісти.** Повернули з відпустки: головний редактор „Діла" Василь Мудрий і член редакції д-р Михайло Рудницький. — Розпочали відпустку чл. ред. Федь Федорців і Іван Кедрин. Цей останній, перебуваючи у міс. липні лише тимчасово у Львові на заступстві гол. редактора, повертає у вересні знову до Варшави, як представник „Діла" у Клюбі Парляментарних Справоздавців.

**— Знищення воєнних хрестів.** Пишуть нам: В ночі з 25. на 26. липня якась невидима рука зірвала в селі Гиновичах, пов. Бережани, 5 таблиць з хрестів у честь полеглих, на яких був напис: „Борцям за волю України". Зірвано написи й таблиці, але ніхто не вирве нам того напису з нашого серця.

**— Із дивоглядів шкільної політики.** Некваліфіковані вчителі в середніх школах мусять у Польщі старатися що-року за дозвіл навчання, без якого не вільно їм учити навіть у приватних школах. Досі діставали вчителі, які вчать в українських приватних середніх школах, дозвіл навчання в українській і польській мові, та відтепер взялася Львівська Шкільна Кураторія за дивоглядну практику: дає вправді згаданим учителям-українцям дозвіл навчання для **українських** середніх шкіл на шк. рік 1929-30, але **тільки з польською** мовою навчання! Цікаво, чи про цей дивогляд знає п. куратор Питляковський і п. міністр освіти Чернівський, а якщо знають, то як вони його пояснять?

**— Український хор Д. Котка.** З 1-го серпня ц. р. розпочинає концертову туру по Галичині Український Наддніпрянський Хор під проводом Дмитра Котка. Хор цей, відбувши велику туру по Німеччині, де знайшов признання й добру оцінку серед німецьких музичних кол, повернувши до Польщі, переорганізувався й жіночі сили в склад хору вже не входять. Надалі працюватиме лише хор в однородним мужеськім складі. Надіємося, що наш співолюбний нарід щиро привитає по всіх містах і місточках появу невтомного диригента п. Котка та його хор.

**— З української опери в Києві.** Хор київської опери вивчив за останній час такі опери: „Донні грає", „Ніч проти Різдва", „Тарас Бульба" й „Самійло Кішка". „Тарас Бульба", що ним має відкритись цьогорічний сезон, зазнав чималих музичних перерібок. До опери введено Лисенкові народні хори й додано кантату „Бють пороги". Ці перерібки й додатки, що їх подав композитор Радзієвський, мають на меті підкреслити соціяльний характер твору.

**— Над чим працюють українські композитори в УСРР?** В. Костенко закінчив другий акт опери „Кармелюк" на лібретто за редакцією Я. Мамонтова. — Ю. Мейтус закінчив велику суіту „Дніпрельстан" для великої симфонічної орхестри, де використав українські народні мельодії. Цю суіту ДВУ видасть уперше в своїй практиці як партитуру.

**— Чи подорожіння муки?** В звязи з недалеким новим господарським роком у млинарстві, млинарські підприємці проектують підвишку ціни за мливо. Колиб цей проект затвердили, то це спричинить зріст дорожні, бо мука подорожіє.

**— Стріли за вломниками.** Патролюючий на вул. Супінського у Львові поліцай завважав у 2. год. вночі двох людей, що хотіли крізь вікно дістатися до мешкання під ч. 12. Поліцай пустився за ними в погоню, а коли не послухали його зазиву і не задержалися, вистрілив. Одного з вломників зранив у руку. Є це Людвик Малік із Самбора, без заняття і постійного замешкання. Рятункова стація засоємотрила Маліка і його відставили до арешту. — При вул. Сніжній арештував поліцай за влом Мих. Петила. Коли Петило пустився втікати, поліцай застрілив його в руку.

**— Самовбивство на Світезі.** На Світезі у Львові додкувався якийсь юнак, потім вийшов на беріг і вистрілом із револьверу відібрав собі життя. З легітимації виявилося, що це 20-літній Збігнев Ст. Шийковський, син власника друкарні при вул. Зіморовича. Самовбийник був без заняття і від кількох днів перебував поза батьківським домом.

**— Знову жертви ґранати.** Хлопці-пастухи найшли на пасовиску в Угринові (пов. Станиславів) ґранату, що там лежала ще з війни. В хвилі, коли маніпулювали ґранатою, вона вибухнула й убила на місці 4 хлопців, а тяжко ранила також чотирьох. Один із ранених помер по дорозі до шпиталю, З інші борються зі смертю. Нема надії вдержати їх при житті. Вибух був такий сильний, що шматки тіла хлопців найшли на 15—30 кроків далеко, а ганчірки з їх одягів висіли на деревах. На двацять кроків від місця вибуху сидів селянин із дитиною на руках і навіть його легко поранило, а дитині не сталося нічого. — В Битомі (Байтені) при Тарногурській вул. три хлопці бавилися за містом ручною ґранатою. Один із хлопців потягнув за шнурок запальника і ґраната вибухла. 10-літній справник вибуху, Кавчук, згинув на місці, а двох його ровесників, братів Тиків, відвезли до шпиталю.

**— Вбили цілу родину.** В ночі з 30. на 31. липня в Рачкові (пов. Городенка) вбито Петра Мадригу, його жінку Парашку, Анну Горох і ІІ 5-літнього синка Петра. Вбийник кинув тіло Петра Мадриги у криницю, а інших залишив на місці злочину. Підозріння паде на Мадриґового сина, якого й арештували. Ведуть слідство.

**— Трійняки.** „Курєр Червони" довідомляє, що молода жінка в селі Ценжковіце біля Радомська породила трійняки. Дві дівчинки здорові та нормальні, а третя дитина не має уст, очей, носа та пальців у ніг. Забобонні селянки вірять, що така потвора прийшла на світ тому, що зближається якесь велике нещастя.

**— Збурення православної каплиці.** В Москві збурили до основ каплицю Тверської Матери Божої, що була при Тверській вулиці.

**— Вкрали заразливі недуги.** З Харкова повідомляють, що там викликала велике затрівоження пропажа пакету з тубками мікробів тифу, холери, шкорбути і т. п. Пакет пропав підчас перевозження річей Бактеріольогічного Інституту. Він упав із тягарового авта, а коли запримітили, що його нема, виявилось, що хтось підніс пакет і сховав його. Міліція шукає знахідника небезпечного пакету, побоюючися, щоби заразків не поширено.

**— Як сербський селянин подарував громаді школу?** Село Гвозденовіч біля Валієва (Сербія) дістане народню школу, але поставила її не держава і не громада, а незасібний селянин Мілютин Савич. За цю школу він мусів зводити довгу та тяжку боротьбу. Грошей на будову багато не мав, одначе дав ґрунт і працю, його свояки помогли йому і цього року в осени школа буде відчинена. Коли Савич рішився поставити школу, написав до міністерства освіти, що зголошен поставити будинок на 4-клясову школу з мешканням для вчителя і дати її громаді даром. Міністерство освіти відіслало Савичеве подання шк. окр. комітетові у Валієві, який завізвав Савича та сказав йому, щоб поставив бодай 6-клясову школу, далі, щоби зобовязався дати для школи лавки й усі наукові прилади, а передовсім, щоб заплатив зачет в сумі 2.200 динарів, аби шк. комітет міг комісійно переглянути будівельну площу. Савич на це сказав, що чейже виставе, коли він хоче виставити будинок, який коштуватиме 300.000 динарів і подарує його громаді; коштів на комісію він платити не буде та поставить школу без комісії. Колиж зажадав плянів під школу, сказали йому, що мусить за них заплатити 3.000 динарів і 1.500 динарів за три комісії, які переведе окружний інжинір. На це Савич знова сказав, що коли так, то побудує школу без плянів і без інжинірів, а платити не буде. Зайшов до близького села Марковець, де є новітня зразкова школа, позичив собі там будівельні пляни та поїхав у Бігород, де в міністерстві освіти спитався, чи можна на основі того пляну побудувати порядну школу. Коли дістав притакуючу відповідь, найняв хорватського будівничого й обидва взялися до праці. Нині вже школа стоїть, а на ній пишається марморна таблиця з написом: „Народня гвозденовицька школа. Цю школу побудував своїми коштами та на своїй землі Мілютин Савич із батьком Марком, синами й унуками та подарував її громадянам гр. Гвозденович на вічну памятку свого стрия Йована Савича". В осени зачнеться вже навчання в цій школі. В початках ходитиме до неї понад сто учеників. Савич має тепер подвійне вдоволення: по-перше, що здобув собі поважання та вдячність громадян, а по-друге, що побудував школу без плянів, без комісії, без інжинірів, а головно без оплат за це все.

**— Спростування.** Від п. інж. Олександра Охрима дістаємо довгий лист, в якому він просить спростувати, що віломий обіжник про співпрацю „С. Г." з самоврядними виділами був лише згодом затверджений Виділом „Сільського Господаря". Дальше п. інж. Охрим зазначує, що він не належить до ніякої політичної партії, отже не належить до УСРП, як це писав посол Луцький, а по своїм силам працює там, де має змогу і час, без огляду на інтереси тої чи іншої партії.

## Розкоші львівського передмістя.

### Нова фабрика горівки, міст, шкільні діти та дорога на Знесінні.

Від року будує польський державний промисл нову фабрику горівки на викуплених ґрунтах „Кісєльки", межуючих зі Знесінням. Але поки ще повстав цей новий „культурний" осередок якого спасенна „діяльність" буде поширюватися на цілий край, а вже став він єгипетською карою для знесінецької громади, наносячи їй великі матеріяльні і моральні шкоди та і загрожуючи публичній безпеці громадян. Річ у цьому, що терен під оте підприємство був зависокий і треба було його обнизити, а саме вивезти 10.000 кубічних метрів землі. Вивозять землю фірами попри семиклясову народню школу, дальше залізничим мостом, який лучить Старе Знесіння з Новим. Вивозку виконує денно кількасот фірманок. Можна уявити собі, як представляється дорога, по якій переїдуть тисячі фірманок, легкових і вантажних авт протягом одного року. Стан тої дороги жахливий — самі ями і вибої. Мимоходом кажучи варта би, щоби на ці роботи звернуло свою увагу польське Товариство Охорони звірят: фірмани так немилосерно бють коней, так люто витягають останки сил зі змарнілої худоби, що жаль оком глянути. Будівничі нової державної фабрики не рахуються взагалі з ніким і нічим. Будова йде недалеко школи. В часі науки гуркотять порожні і навантажені вози під вікнами школи, а лоскіт батогів, вигуків, криків та нецензурної сварні, лайки фірманів творять нечуваний гамір. Так від 6 год. ранку до 8 год. веч. Правда, може будови ізза школи припинити не можна, але чейже можна наказати фірманам не робити під вікнами школи такого пекольного вересну, бо вчителі ніяк не є в спромозі опанувати увагу школяра.

20 кроків від школи є залізничий міст довгий на яких 200 кроків та на 8 широкий. Як зазначив я в горі, цей міст є одинокою комунікацією нов. Знесіння зі старим, а в тім випадку зі школою, яка стоїть на стороні Старого Знесіння. Тою самою дорогою йде що дня 1140 (тисячу сто сорок) дітей ріжного віку до школи. Хай любого дня хтось із власть імущих стане та подивиться, як виглядає перехід дітей до школи — хай подивиться, як виглядає дорога на мості і перед школою. Діти заболочені по коліна туляться боком моста, плачуть, кричать та тримаються руками дротяної сітки, яка в многих місцях прорвана. — Чудо, що ще до нині, не впала жадна дитина з мосту в долину („12 м. висоти"). Це в слотливі дні. Колиж сонічко загріє, тоді за маленьким подувом вітру підіймається куравa, що не побачиш світа Божого. Помиті дома, приходять до кляси діти з набитими порохом носами, запорошеним волоссям, та позатираними очима а одяг в пилюці або в болоті. Таких дітей в одній класі сидить 50. І вони слухають виклади про „гігієну".

Це торкається дітей, а шож на це старше громадянство, робітники, ріжного рода службовики, урядники, власники реальностей та всі мешканці? Нарікання, лаяння, негодування, сварні та проклонам нема кінця, але кінецькінцем люди кільометром обходять залізничий міст і йдуть тором до Львова, та — платять 4 зол. кари! При великих залізничих мостах майже всюди є по боках зовнішньої сторони коритарі для пішоходів. Львівська дирекція залізниць не то що не хоче зробити тих коритарів на мості але й не хоче направити дороги

по мості, бодай щоби сяк-так перейти можна. На всі домагання в цім напрямі заявляє, що міст належить до обовязку громади Знесіння! Від мосту до громади йде вимощений квадратовим камінням шлях. В день в день замітається коштом громади ця дорога, однак те замітання нічого не помагає бо треба би замітати хіба що пів години. Скрині, в яких возять землю, є діраві або надмірно виповнені — тому сиплять землю по цілій дорозі. Розсипана земля і шутер перетворюється під натиском коліс на порошок який за кожним легким подувом вітру затемнює Знесіння і каже всім прохожим затикати лице хустками та вичікувати, коли перейде хмара.

Наслідки тої цілої ідилї є такі: 1. батьки клинуться не посилати дітей з новим роком до школи, 2. громадяни як Нового тяк і Старого Знесіння, без огляду на національність, роблять на днях протестаційне віче і 3. громадська рада Знесіння веде процес, а монополька своє робить, дарма, що парцеля Кісельки не має виїзду на знесінецьку дорогу. Вивіз дальше провадиться насильно.

**Агатон Добрянський**
радний громади Знесіння.

## Університетські студії у Львові.

### Вписи в університеті.

Кожний кандидат на студента одного з виділів львівського университету мусить долучити до свого прохання ще такі свідоцтва: 1) метрику, 2) свідоцтво зрілости з державної середної школи, або приватної з правом прилюдности і 3) документи які відносяться до військової служби. Абсольвенти гімназії, які назували більше як один рік і студенти університету, які перервали свої студії, мусять залучити до прохання ще: 4) свідоцтво моральности, яке виставляє повітове або городське староство, залежно від місця замешкання і 5) curriculum vitae із заподанням докладних причин перервання своїх студій.

Прохання про приняття на виділ правничо-політичний, гуманістичний і математично-природничий слід вносити найдалі до 10-го вересня до канцелярії даного деканату. Вислід приняття буде оголошений на чорній таблиці виділу щойно 16-го вересня. Петенти на виділ природничо-математичний і гуманістичний мусять долучити до прохання два останні свої шкільні свідоцтва і на бажання декана мають зголоситися особисто у нього в днях від 12. до 14. вересня.

Вписи новоприйнятих студентів починаються 16. вересня після азбучного порядку назвищ, а саме: для А., Б. — 16., Ц., Д. — 17., Є., Ф., Г. — 18., Ґ., І., Й. — 19., К. — 20., Л. — 21., М., Н. — 23., О., П. — 24., Р. — 25., С. — 26., Т., У. — 27., В. — 28., Х., И., З. — 30. вересня ц. р. Новоприняті студенти і вільні слухачі платять при вписах 30 зол. крім річної оплати. Вільні слухачі не долучують до своїх прохань свідоцтва зрілости, лише свідоцтва попередних студій і письменне зобовязання берегти студентські приписи.

### Медичні студії у Львові.

Виділ Т-ва „Медична Громада" подає отсим до відома всім заінтересованим, що умови для приняття на медичний факультет львівського университету є такі: Подання можна вносити на приписаних блянкетах від 1. до 10. вересня ц. р. до деканату при вул. Маршалківській у приписаних урядових годинах. До подання долучити: 1. Свідоцтво зрілости в оригіналі, 2. Свідоцтво з VII. і VIII. гімн. кляси, 3. Метрику уродження, 4. Curr culum vitae (короткий опис життя). Якщо гімназійний абсольвент має якусь перерву по матурі, то мусить долучити свідоцтво моральности. Ті студенти, які переносяться з іншого університету, долучають свідоцтво відходу. Всі ті, які мають військові (польські) документи, повинні їх теж долучити. Декан може візвати, на випадок великої кількости подань на I. рід медицини, поодиноких кандидатів до вступного іспиту, головно з фізики й хемії. На приняття в першій мірі можуть рефлєктувати сини або доньки лікарів, а дальше ті, що мають іспит зрілости з відзначаючим успіхом. Всяких інформацій уділюватимуть дижурні „Мед. Громади" у своїй домівці при вул. Супінського ч. 21. (Акад. Дім) у днях від 1.—10. вересня ц. р. від год. 10-12 передпол. Коли хто хоче більше дізнатись про медичні студії, нехай звертається письменно на адресу: Кушнір Роман, канд. мед. Gorzyce, p. Tryńcza, долучуючи марку на відповідь. — Всіх тих ПТ. Товаришів, які небудуть приняті на медичний факультет у Львові, просимо подати нам устно або листовно зараз після полагодження їх подання такі дані: імя і назвище, рік уродження, де кінчив гімназійні студії, з яким успіхом здав матуру й евентуально мотиви відмовного полагодження. — За Виділ: Р. Кушуір, голова; Р. Осінчук, секретар.

## Зі спортового життя.

### Богун — Україна II.

В суботу відбудуться мячеві змагання між дружиною „Богуна" з Левандівки і „України" (комбінованою) на грищі Сокола—Батька. Початок: 5 год. попол. — Вступ за добровільними датками.

### Україна — Гасмонея (Рівне).

Перша дружина С. Т. „Україна" виїжджає на суботу й неділю (4. і 5. серпня) до Рівного на два змагання з Ж. С. К. „Гасмонея". Грач Петрів до Рівного не поїде, бо грає в Лодзі в репрезентації Львова, проти репрезентації Лодзі.

## ✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

**Аполінарій Сарапіонович Маршинський**, старий український діяч, помер 30. липня ц. р. після дворічної недуги в Празі. Похорони відбулися в четвер 1. ц. м. на Ольшанському цвинтарі. Небіщик належав до тої ґенерації, що у 80-их роках мин. століття налагоджувала звязки з українськими колами в Галичині. В тому часі відбув він порoдож по Галичині та Закарпатті, де був арештований. — В. и. П.

# ОГОЛОШЕННЯ

## Театри.

**„Вертеп Наших Днів" Галактіона Чіпки і Ле–ле.** 115 10—?

Тисьмениця, субота, дня 3.VIII. 1929.
Товмач, неділя, дня 4.VIII. 1929.
Монастириска, понеділок, дня 5.VII.
Бучач, вівторок, дня 6.VIII. 1929.

**Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича.**

Галич:
3|VIII. „Пташник з Тиролю".
Станиславів:
4|VIII. „Базар". 93 18—?

**Великий Міський Театр:**

Пятниця, 2-го серпня, г. 7·30 веч. „Тоска". Гост. виступ Г. Хоряна.

Субота, 3-го серпня, год. 8·15 веч Вечір Ордонівної і Лявінського.

Неділя, 4-го серпня, год. 7·30 веч. „Жидівка", опера.

Понеділок, 5-го серпня, год. 7·30 веч. „Фавст". Виступ Г. Хоріяна.

## Кіна.

Апольо: Чи моя жінка не солодка? (Мейрі Превост, Монт Блю).

Кольосей: Жінка в чорнім доміні. Д-р Масена. (Драма на морі).

Лев: Шофер ясновельможної пані.
Люна: Право меча й крови.

Марусенька: Байдак кохання та насолод.

Оаза: Жіночка на виданні.

Палас: Дівчина від шаґера. (Кор. Ґріфіт). Будуємо на кредит.

Пан: Коли в жінці пробуджується любов.

Пасаж: Суп пампасів. Авантура на мокро.

Утіха: Злодій з Багдаду (Дуґл. Фейрбенкс).

Фатаморгана: Тайна старого роду.
Химера: Артистки без шмінки.

## Програма радіо.

### Пятниця 2-го серпня.

**Льондон** (356,3) 12·00 Сонати. 16·05 Форт. речітал. 21·35 Концерт симфон. орхестри.

**Париж** (1725) 13·30 Концерт. 20·00 Сучасна французька мельодія. 21·35 Концерт.

**Берлін** (418). 17·00 Пісні північні опісля концерт військової орхестри. 20·00 „Любовний напиток" — комічна опера Доніцетого.

**Відень** (516.3) 16·00 Пополудневий концерт капелі Маєр-Айхгорн. 19·35 Концерт Віденської Симф. Орхестри.

**Рим** (441) 13·15 14·15 Радіотріо. 17·30 18·30 Концерт. 21·00 23·10 Оперетка.

**Мілянo** (501) 11·15 Музичні продукції. 20·30 Концерт. 23·15 Джесбенд.

**Прага** (487) 16·30 Камеральний концерт. 19·30 Комедія Штольби. 21·30 Форт. концерт проф. Лянгера, 22·20 Концерт із Брна.

**Будапешт** (550) 9·00 Концерт рос. балалайкової орхестри Смірнова. 12·05 Концерт циганської капелі. 17·20 Концерт балетової музики.

**Брюссель** (509) 21·15 Концерт італ. музики.

**Ленінград** (1000) 17·00 Концерт з місьских плянтацій.

**Москва** (825) 15·30 Популярний концерт. 19·00 Трансмісія опери або оперетки. 20·55 Кремлівські куранти.

**Київ** (800) 17·40 Медично-гігієнічна лекція. 19·00 Трансмісія з київської опери.

**Харків** (1304) 20·00 Етнографічний концерт.

**Варшава** (1411,7) 18·00 Концерт орхестри мандолінистів. 20·30 Симфонічний концерт з Швайц. Долини.

**Краків** (312,8) 20·05—20·30 „Почтова скринка".

**Познань** (334,8) 18·25— 18·55 Вокальна авдиція.

### Субота 3-го серпня.

**Льондон** (356,3). 15·30 Концерт військової орхестри. 19·30 Популярний концерт Квінтету Паркінгтон.

**Париж** (1725). 13·30 Концерт. 19·35 Авдиція Пате. 21·15 Радіо-концерт. 22·00 Музика до танців.

**Берлін** (418) 16·00 Трансмісія з Бреслав. 17·30—18·30 Популярний концерт. 20·00 Радіокабарет.

**Відень** (516,3) 16·00 Концерт капелі Вольшталь. 18·30 Камеральний концерт. 20·15 „Фра Дияволо" — комічна опера Автера.

**Рим** (441) 13·15 — 14·15 радіотріо. 17·30 — 18·30 „Ля Фаворіта" Доніцеттого.

**Мілянo** (501) 11·15 Муз. продукції. 20·30 „Вільгельм Тель" — опера Россінього.

**Прага** (487) 12·20 Концерт з Братислави. 16·55 Популярний концерт. 22·25 Джесбенд з Йоахімсталю.

**Будапешт** (550) 9·15 Концерт військової орхестри. 17·10 Циганська капеля. 18·30 Концерт столичної капелі.

**Брюссель** (509) 18·00 Концерт тріа. 22·00 Трансмісія з Остенди.

**Ленінград** (1000) 14·00 Популярна музика. 17·00 Популярний концерт.

**Москва** (825) 10·15 Нар. пісні. 15·00 Легкий концерт. 20·00 Муз.-літературний вечір. 22·55 Кремлівські куранти.

**Київ** (800) 18·00 Камеральний концерт. 20·00 Концерт з пролетарського парку.

**Харків** (1304) 16·— Ґрамофонові плити. 20·— Концерт або трансмісія.

**Варшава** (1411,7) 20·30 Популярний концерт. 22·45 Музика з дансінгу „Оаза".

**Познань** (334,8). 19·20 — 19·45 Музичні інтерлюдії.

**Ширіть наш часопис!**

## ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

**На прогульку до Підлисся на Маркіянове Свято** в дні 11-го серпня ц. р. приймає зголошення канцелярія Філії Т-ва „Просвіта" ім. М. Шашкевича у Львові, Ринок 10, II. пов. від год. 9—1 рано. — Поїзд коштує 4·70 зол. з Підзамча до Ожидова. Відїзд в год. 7·05 рано. Коли зголоситься 30 учасників, можна буде дістати 50% знижки.

## ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає



## ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає



## Подяка.

За незвичайно уділений, щирий та безінтересовний забіг підчас пороґу моєї дружини — складаю моєму дорогому Товаришові **Д-рові Воєвідці** з Станиславові — щиру подяку.

Не маючи змоги винагородити його цінної прислуги — складаю бодай грошевий даток 50·— зол. на „Рідну Школу".

**Д-р Шульмам**

194 1—1



За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.